

Onderwerp: Armoedebeleid 2026 - 2032 "Bijdragen aan bestaanszekerheid",

Ons kenmerk: 2024-009778

Nummer.

Elst, 22 april 2025

AAN DE RAAD

1. Voorstel

1- Het armoedebeleid 2026 - 2032 "Bijdragen aan bestaanszekerheid" vaststellen.

2. Inleiding

Het beleidsplan [Samen zorgen voor perspectief armoede raakt ons allemaal 2019-2022](#) is in werkingsduur verlopen. Om verbeteringen aan te brengen in het bereik van de regelingen is onderzoek gedaan. Om die reden liep het huidige beleid door. Nu ligt het herijkte beleidsplan ter besluitvorming voor.

3. Doel en beoogd effect

Armoedebeleid vaststellen dat inwoners beter bereikt en in overeenstemming is met de financiële kaders.

4. Argumenten

1.1 We komen tegemoet aan de aanbevelingen van het onderzoek

We zien dat we een deel van de inwoners die recht hebben onze armoederegelingen daar geen gebruik van maken. Daarom hebben we de Hogeschool Arnhem Nijmegen verzocht om onderzoek te doen. Door de onderzoekaankpak is het de onderzoekers gelukt om inwoners te bereiken en te interviewen. Kernvraag was waarom er geen gebruik gemaakt wordt van de regelingen. Inwoners die geraadpleegd zijn en geen gebruik maken van regelingen geven de volgende aanbevelingen mee:

- Maak gebruik van informele netwerken om mensen te bereiken.
- Als je recht hebt op een regeling zorg dan automatisch voor de aanvraag van de andere regelingen waar recht op is. Recht op het één dan recht op alles.

1.2 We bereiken inwoners uit de doelgroep via informele netwerken.

We hebben in de afgelopen tijd gezien dat, ondanks onze inzet, we onze doelgroep minder goed weten te bereiken via onze gebruikelijke communicatie-uitingen. Om meer inwoners uit de doelgroep te bereiken zetten we sterk in op het gebruik van informele netwerken. Via stichtingen, verenigingen, kerken, huiskamers en andere plekken waar mensen elkaar ontmoeten zorgen we dat de informatie beschikbaar is. We zorgen ervoor dat inwoners die onderdeel uitmaken van de sociale basis in onze gemeente uitgebreide kennis hebben van onze regelingen. Inwoners die deel uitmaken van onze sociale basis kennen vaak het vertrouwen van anderen en kunnen op die manier de drempel verlagen om regelingen aan te vragen. Naast onze inzet op meer informele netwerken blijven we onze gebruikelijke communicatie middelen inzetten

1.3 Recht op het één dan recht op alles

We zorgen in de komende jaren voor een proces waarbij de inwoners uit de doelgroep die een aanvraag doen tegelijk aanvragen doen voor alle regelingen waar ze recht op hebben. Het kost tijd om dit digitale proces in te regelen en de verwachting is dat dit medio 2027 gereed is. We starten om op aanvraagformulieren voor een armoederegeling de aanvrager de mogelijkheid te bieden om direct alle regelingen aan te vragen. Die vraag is een formeel vereiste.

1.4 We harmoniseren onze regelingen

Op dit moment hanteren we voor onze armoederegelingen diverse inkomensgrenzen. Voor de Meedoenregeling en het Persoonlijk minimabudget is de grens 120% van het sociaal minimum en voor het collectieve zorgkostenverzekering 130%. We harmoniseren met ons herijkte beleid deze grenzen naar 110% van het sociaal minimum. Op die manier scheppen we duidelijkheid. Is er recht op de ene regeling dan ook direct op alle andere regelingen.

1.5 We hanteren een grens van 110% van het sociaal minimum

We zetten in op de groep inwoners die ondersteuning bij hun bestaanszekerheid het hardst nodig hebben. Op die manier kunnen we de doelen bereiken uit het onderzoek dat we hebben laten uitvoeren om het bereik te vergroten. Daarnaast leveren we op deze manier een bijdrage aan de ombuigingsopdrachten.

1.6 We vervangen de collectieve zorgkostenverzekering door de regeling tegemoetkoming hoge zorgkosten

De Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (WTCG) was een financiële tegemoetkoming voor chronisch zieken, arbeidsongeschikten, gehandicapten en ouderen. Deze tegemoetkoming was bedoeld om extra kosten, gemaakt wegens ziekte, te dekken. De wet is in 2015 afgeschaft en een beperkt deel van het budget is naar gemeenten overgeheveld. Net als vele andere gemeenten in Nederland hebben we in onze gemeente ervoor gekozen om tegen een sterk reduceert tarief aanvullende collectieve zorgverzekeringspakketten aan te bieden via zorgverzekeraar Menzis. Sinds kort is voor ons inzicht in de daadwerkelijke vergoedingen van inwoners die gebruik maken van de collectieve zorgkostenverzekering via de gemeente. Het gebruik van de aanvullende zorgkostenverzekeringen is minimaal. Daarnaast wordt vaak gekozen voor Garant verzorgd 3 vanwege de compensatie van het eigen risico. Dit pakket kent omvangrijke dekking en past bij mensen met een zeer grote zorgvraag. Daarnaast rekent Menzis ons jaarlijks kosten voor het aanbieden van deze regeling aan onze inwoners. Het geld dat we voor deze regeling uitgeven komt dus vaak niet terecht bij de mensen waarvoor het bedoeld is. We nemen afscheid van het aanbieden van de collectieve zorgkostenverzekering via Menzis. Voor inwoners met een lage tot gemiddelde zorgvraag bieden we een passende begeleiding naar een zorgkostenverzekering die vrij toegankelijk is. We zorgen voor intensieve ondersteuning om de overgang zo soepel en zonder stress te laten verlopen. Voor inwoners met een hoge zorgvraag introduceren we de regeling tegemoetkoming hoge zorgkosten. Inwoners uit de doelgroep krijgen een compensatie die gelijk is aan het wettelijk eigen risico. Op die manier zorgen we ervoor dat we een groep inwoners ondersteunen waarvoor echt bestemd is.

1.7 Het Persoonlijk minimabudget laten we aan sluiten bij de wetgeving

We kennen een ruimhartig Persoonlijk minimabudget in vergelijking met andere gemeenten. Dit budget kent haar grondslag in de individuele inkomenstoeslag die is opgenomen in de Participatiewet. Vanwege onze eerdere ruimhartige vergoedingen en ruime doelgroep hebben we een eigen naam gekozen. We beperken ons in ons nieuwe beleid tot de doelgroep die de Participatiewet ons voorschrijft en hanteren ook die naam: Individuele inkomenstoeslag.

1.8 De adviesraad sociaal domein is geraadpleegd

De adviesraad sociaal domein is op meerdere momenten geconsulteerd en geïnformeerd over het herijkte armoedebeleid dat nu voorligt. De kleine voorgestelde aanpassingen zijn verwerkt in de nota.

1.9 We verzorgen een soepele overgang en zachte landing

Er gaat veel veranderen voor inwoners. Een deel van de inwoners heeft geen recht meer op een voorziening. We zorgen na besluitvorming direct voor goede informatie aan alle inwoners die nu recht hebben op een armoederegeling van de gemeente. Als er vragen zijn dan kan er laagdrempelig contact gezocht worden. Inwoners die gebruik maken van de collectieve zorgkostenverzekering krijgen optimale ondersteuning bij de overstap naar een andere zorgverzekering. Als ze niets doen dan blijven ze uiteraard verzekerd bij Menzis. We zorgen voor een zachte landing voor inwoners die nu gebruik maken van Garant verzorgd 3. In 2026 wordt zonder voorwaarden de regeling hoge zorgkosten toegekend. Na besluitvorming gaan direct een uitgebreid communicatie- en implementatieplan van start om te zorgen voor een soepele overgang.

1.10 We hebben de motie m13 “Duidelijkheid over armoedeval in Overbetuwe” beantwoord

Op 7 november 2023 is tijdens de begrotingsbehandeling door de fracties van de PvdA en D66 een motie ingediend. De luidt als volgt:

1. We geven het college opdracht om:
Specifiek voor Overbetuwe op een rij te zetten hoe de armoedeval kan worden voorkomen of in ieder geval sterk verminderd;
2. In beeld te brengen of en hoe een differentiatie van de inkomensgrenzen kan helpen om de armoedeval te verminderen;
3. Aan te geven wat de gevolgen voor alle regelingen zijn van een verhoging van de inkomensgrenzen tot 130% en 140% van het sociaal minimum;
4. Daarbij speciale aandacht te geven aan kindgerichte maatregelen; en
5. Een en ander te betrekken bij de herijking van het Armoedebeleid en de raad hiertoe een voorstel te doen uiterlijk bij de behandeling van de Kadernota 2025.

Tevens is door de wethouder met het armoedebeleid in de portefeuille de toezegging gedaan of de inkomensgrens van 120% meegenomen kan worden bij het inzichtelijk maken van de armoedeval.

Om tegemoet te komen aan deze motie is op 2 april 2024 een Ronde tafelgesprek college gehouden. In dat gesprek zijn bovenstaande opdrachten in een presentatie naar voren gekomen.

Tijdens de presentatie is inzicht gegeven in alle landelijke en gemeentelijke regelingen. Hierbij is inzicht gegeven in wat een verhoging van de inkomensgrenzen betekent. Middels

stellingen is een discussie gevoerd en is voeding gegeven voor het herijkte armoedebeleid dat nu voorligt.

1.11 We hebben de motie M6 Optimale inrichting dienstverlening sociaal domein voor onze inwoners beantwoord

Op 7 november 2023 is tijdens de begrotingsbehandeling door de fracties van de PvdA en ChristenUnie een motie ingediend. De luidt als volgt:

De raad, na ontvangst van het externe advies over de (optimale) inrichting van de dienstverlening van het sociale domein, uiterlijk bij de Kadernota 2025 een memo voor te leggen ter informatie dan wel raadsbesluit over de invoering van maatregelen, daarbij bijzondere aandacht te hebben om méér inwoners te betrekken bij de inkomensregelingen van de gemeente Overbetuwe en aan te geven op welke wijze de inrichting van het sociaal domein daaraan bijdraagt.

Met de totstandkoming van het armoedebeleid dat nu voorligt komen we tegemoet aan de oproep om inwoners te betrekken bij onze inkomensregelingen. De Hogeschool Arnhem Nijmegen heeft onderzoek voor ons uitgevoerd. Inwoners zijn bevraagd over hun beeld van de regelingen. Daarnaast is actief gezocht naar inwoners die we nu niet bereiken met onze regelingen. De kern van de resultaten van het onderzoek komen naar voren in het herijkte beleid dat nu voorligt.

2.1 De adviesraad wordt voorzien van een reactie

Het armoedebeleid is in concept voorgelegd aan de adviesraad sociaal domein. In de brief van 8 april 2025 is de reactie van de adviesraad weergegeven. Met de opmerkingen uit de brief is een aantal aanpassingen doorgevoerd in het armoedebeleid. Met het verzenden van de brief geven we onze reactie weer.

5. Kanttekeningen en risico's

1.1 De groep inwoners die recht hebben op een regeling is kleiner

Met het beleid dat nu voorligt bereiken we een grotere groep inwoners die recht hebben op een armoederegeling. Dit terwijl we de inkomensgrenzen verlagen om recht te hebben op een regeling. De groep mensen die dus recht hebben op een regeling wordt dus kleiner maar de mensen die recht hebben bereiken we beter.

6. Financiën

Op basis van het armoedebeleid 2026-2032 is het financieel effect als volgt:

Regeling	Begroting structureel	Begroting 2026 nieuw armoedebeleid	Verschil 2026	Begroting vanaf 2027 nieuw armoedebeleid	Verschil vanaf 2027
Meedoenregeling	€ 372.000	€ 303.797	€ 68.203	€ 303.797	€ 68.203
Persoonlijk minimabudget (onderdeel bijz. bijstand)	€ 251.000	€ 232.233	€ 18.767	€ 232.233	€ 18.767
Gemeentepolis	€ 286.000	€ 138.200	€ 147.800	€ 111.250	€ 174.750
Subsidie armoedebestrijding kinderen en minimabeleid	€ 60.500	€ 52.500	€ 8.000	€ 52.500	€ 8.000
Totaal	€ 969.500	€ 726.730	€ 242.770	€ 699.780	€ 269.720

Voor de posten die betrekking hebben op het armoedebeleid is het structurele budget € 969.500. Als gevolg de inwerkingtreding van het nieuwe armoedebeleid is voor 2026 € 726.730 budget nodig. Hiermee is het voordeel ten opzichte van de begroting in 2026 € 242.770. 2026 is een overgangsjaar waarin de inwoners uit GarantVerzorgd 3 een nieuwe tegemoetkoming hoge zorgkosten ontvangen. Vanaf 2027 is het voordeel € 269.720. Alleen inwoners die binnen de voorwaarden van de regeling vallen krijgen de tegemoetkoming.

Besluitvorming voor 1 juli 2025 is belangrijk. Voor die datum moeten we de overeenkomst met Menzis opzeggen. Het financiële effect van het Armoedebeleid 2026-2032 is onderdeel van de ombuiging in de Kadernota 2026.

7. Duurzaamheid

Duurzaamheid speelt geen of een zeer beperkte rol bij dit onderwerp.

- a. Energietransitie
- b. Circulaire Economie
- c. Klimaatadaptatie

8. Vervolg

Planning

Het herijkte beleid wordt van kracht vanaf 1 januari 2026. Een uitgebreid implementatieplan is opgesteld. Besluitvorming voor 1 juli 2025 is belangrijk. Voor die datum moeten we de overeenkomst met Menzis opzeggen.

Communicatie

De communicatie over het nieuwe armoedebeleid vraagt zorgvuldigheid, omdat het inwoners direct raakt. We maken het besluit op 7 mei uitgesteld openbaar, zodat we vóór die tijd betrokken inwoners persoonlijk per brief kunnen informeren. In deze brief zal worden aangegeven dat het een voornemen betreft en dat de raad hier over beslist op 19 juni. Daarin wordt opgenomen dat de veranderingen pas definitief zijn wanneer het armoedebeleid is vastgesteld door de raad. Rond die datum informeren we breder via de website, OnsOverbetuwe en de gemeentepagina. Inwoners kunnen terecht bij het KCC en het STO. Ook worden er informatiebijeenkomsten georganiseerd. Partners zoals Forte

Geldzaken en de Huiskamers worden actief betrokken om inwoners goed te kunnen informeren.

Initiatiefnemer, interactievorm en rol gemeente

De gemeente neemt het initiatief op haar rol in te vullen om een bijdrage te leveren aan bestaanszekerheid van inwoners.

Evaluatie

De voortgang wordt gerapporteerd in de gebruikelijke rapportages.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris de burgemeester

D.C. van Eeten

R.P. Hoytink-Roubos

Relevante stukken

1. 2024-009778 Beleidsplan armoedebeleid 2026-2032 "Bijdragen aan bestaanszekerheid"
2. 2024-009778 Samen naar een sterker armoedebeleid onderzoeksverslag HAN
3. 2024-009778 Advies armoedebeleid adviesraad sociaal domein
4. 2024-009778 Reactie advies armoedebeleid Adviesraad sociaal domein
5. 2024-009778 concept-Raadsbesluit Armoedebeleid 2026 – 2032

Portefeuillehouder: Wethouder Rik van den Dam

De behandelend ambtenaren: R.Sips@overbetuwe.nl en M.Boscha@overbetuwe.nl.

Technische vragen dienen uiterlijk donderdagmorgen om 08:00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl